II. Solutio Gentralis Problematis XV. propositi à D. de Moivre, in tractatu de Mensura Sortis inserto Actis Philosophicis Anglicanis No 329. pro numero quocunque Collusorum: per D. Nicolaum Bernoulli, Basiliensem, Reg. Soc. Sodalem.

UM Methodus synthetica, qua usus est D. de Moivre ad inveniendam cujusque Collusoris sortem, in usum verti nequeat tunc quando plures quam tres sunt collusores, ob vix perspiciendam legem progressionis serierum quæ se osserunt; ostendam hic quo modo Analysis in ejusmodi Problematibus, ubi depositum continuo augetur, adhiberi queat eumque in sinem demonstrationem dabo analyticam trium Theorematum, quæ inveni, & quidem diu ante visum D. Moyurai libellum de Mensura Sortis, occasione triplicis quæstionis mihi ab amico circa ludum hunc, quem Galli vocant le Jeu de la Poule, propositæ, pro inveniendis scil. probabilitate vincendi, lucro item vel damno cujusque Collusoris, & duratione certaminis.

THEOREMA I.

Si Collusores aliquot A, B, C, D, E, &c. quorum numerus est n+1 & dexteritates sunt æquales, deponant singuli 1, & istis conditionibus certent. 1° . Ut illorum duo A & B ludum incipiant. 2° . Ut victus locum suum tertio C cedat, ita ut ille tertius C jam cum victore contendat, quique ex hoc certamine victor evaserit cum quarto D ludat, & ita deinceps. 3° . Ut ille depositum totum obtineat, qui omnes collusores successive vicerit. Dico probabilitates vincendi duorum quorumlibet collusorum sese immediate in ordine ludendi sequentium esse in ratione $1 + 2^n$ ad 2^n , adeoque expectationes susorum A (B), C, D, E, &c esse in progressione Geometrica.

U

Demon-

Demonstratio.

Ponantur expectationes vincendi ipsius A vel B = a, ipsius C = c, ipsius D = d, ipsius E = e, &c. Porro cum accidere possit, ut collusor aliquis prima vice in ludum intrans inveniat adversarium qui vel nondum, vel semel, vel bis, vel ter. &c. jam successive victor extitit, vocetur expectatio lusoris illius primo casu = z, secundo = y, tertio = x, quarto = u, quinto = t, &c. Item cum collusor aliquis vinci possit ab adversario qui antea jam vel nullum, vel unum, vel duos, vel tres, &c. collusores successive vicit, ita ut exiens è ludo relinquat adversarium qui vel semel, vel bis, vel ter, vel quater &c. victor extitit, vocetur expectatio seu probabilitas vincendi ejus qui exit è ludo primo calu = h, secundo = k, tertio = l, quarto = m, &c. Hisce omnibus positis habebuntur sequentes novem series aquationum signata No. 1. No. 2. No. 3. &c. usque ad N°. 9. Tab. 1. Ratio eas inveniendi breviter hæc est. Inter æquationes N. 1°. reperitur ex. gr. $f = \frac{1}{8}t + \frac{1}{8}u + \frac{1}{4}x$ $+\frac{1}{2}$ y. Nam colluior F certabit vel cum colluiore A, vel B, vel C, vel D, vel E: ut primum vel secundum contingat, oportet ut vel A vel B quater successive victor existar, cujus eventus probabilitas est $\frac{2}{16}$ seu $\frac{1}{8}$: Ut tertium contingat oportet ut C ter victor existat, cujus eventus probabiliras est etiam $\frac{1}{2}$: Ut quartum contingat oportet ut D bis successive vincat, quod probabilitatem habet $\frac{1}{4}$; Ut quintum contingat, oporter ut E semel vincat, cujus eventus probabilitas est $\frac{1}{2}$; ergo

ergo lusoris F probabilitas vincendi est = $\frac{1}{8}i + \frac{1}{8}* + \frac{1}{4}*$ $+\frac{1}{2}$ y. Sic inter æquationes No. 2. est, ex. gr. $x = \frac{1}{2}$ $+\frac{1}{4}+\frac{1}{8}+\frac{1}{16}+\cdots+\frac{1}{2^n}\times h+\frac{1}{2^n}\times 1$. Collusor enim qui certat cum adversario qui jam bis successive victor extitit, vincere potest vel omnes collusores, vel aliquos, vel nullum. Prioris eventus probabilitas est $\frac{1}{2^n}$, secundi $\frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{16}$... \(\frac{1}{-1}\), & tertii \(\frac{1}{-1}\); si primus eventus contingat, probabilitas vincendi evadit certitudo integra seu 1; si secundus, exit è ludo relinquens collusorem qui semel vicit; si tertius, exit è ludo relinquens collusorem qui ter successive vicit; adeoque for ejus totalis est $\frac{1}{2} \times l + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} \cdot \cdot \cdot \frac{1}{2^n} \times h + \frac{1}{2^n} \times 1$ Simili ratiocinio inveniuntur æquationes No. 3. Collufor enim qui victus ab adversario exit è ludo, relinquens ex.gr. collusorem unius tantum ludi victorem, acquirit sortem vel iphus C, vel iphus D, vel iphus E, vel iphus F, &c. prout adversarius à quo victus est vincit vel omnes collusores præter unum, vel omnes præter duos, vel omnes præter tres, &c. unde sequitur quod $h = \frac{1}{2^{n-1}} \times c + \frac{1}{2^{n-2}} \times d + \frac{1}{2^{n-3}} \times c + \frac{1}{2^{n-4}}$ $\times f + \&c$. Æquationes N°. 4. inveniuntur sübtrahendo æquationes N°. 2 ab invicem: & xquationes N°. 5. subtrahendo æquationes N°. 3. ab invicem. Æquationes N°. 6. inveniuntur substituendo in æquationibus N°. 4. valores inventos per æquationes N°. 5. Aquationes N°. 7. inveniuntur quæ-

æquationes No. 8, quæ comparatæ cum æquationibus No. 6.
2 dant

rendo valores ipsarum z, y, x, u, &c. per æquationes N°. 1. Et his valoribus substitutis in æquationibus N° 4. habebuntur

dant æquationes N°. 9. ex quibus sequitur quod 1+2°. 2°: :: a:c::c:d::d::e, &c. Q.E.D.

Corollarium.

Hinc faci'e inveniuntur probabilitates vincendi singulorum Collusorum, quas habent tum ante ludum inceptum, tum in quoliber statu in quem ludum prosequendo pervenire possunt. Si fint, ex gr. tres collusores A, B, C, erit n=2, & $t+2^n: 2^n:$ 5. 4:: a. c: id est, probabilitates vincendi inforum A, B, C, antequam A vicerit B, vel B vicerit A, se habent ut numeri 5, 5, 4, adeoque ipsæ probabilitates sunt $\frac{5}{14}$, $\frac{5}{14}$, $\frac{4}{14}$; omnes enim simul sumptæ facere debent i seu certitudinem integram. Postquam A vicerit B, probabilitates vincendi ipsorum B, C, A, erunt h, y seu c, & (quia A æqualem habet expectationem ad vistoriam, & ad sortem ipsius B obtinendam) $\frac{1+h}{h}$ respective, hoc est, quia per æq. 1. N°. 3. $b = \frac{1}{2^{n-1}} \times c = \frac{1}{2}c$, & $c = \frac{4}{14}$ $\frac{2}{7}$ ut modo inventum, hx probabilitates erunt $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$, $\frac{4}{7}$, ut D. de Moivre invenit Coroll. 1. Prop. 15. pag. 242. Si fint quatuor collusores A, B, C, D, erit n=3, & $1+2^n$. 2":: 9, 8, adeoque probabilitates collusorum ab initio ludi erunt ut 9, 9, 8, $\frac{8 \times 8}{9}$, five ut 81,81, 72, 64, hor eft, ipfx a, a, c, d, erunt $\frac{81}{298}$, $\frac{81}{298}$, $\frac{72}{298}$ & $\frac{64}{298}$. Postquam A vicerit B, probabilitates ipsorum B, D, C, A, erunt b, d, c, $\frac{1+3b}{4}$, est autem per xq. 1. N°. 3. $b = \frac{1}{2^{n-1}} \times c + \frac{1}{2^{n-2}} \times d = \frac{1}{4}c + \frac{1}{2}d$

 $\tilde{e} = \frac{7^2}{298} = \frac{36}{149}$, & $d = \frac{64}{298} = \frac{32}{149}$, ut modo inventum: ergo hæ probabilitates erunt $\frac{25}{149}$, $\frac{32}{149}$, $\frac{36}{149}$, $\frac{56}{149}$ respective. Postquam A vicerit B & C, probabilitates vincendi ipsorum C, B, D, A, erunt $k, \frac{c}{2}, x, \frac{x+h}{2}$, seu (quia per æq 2 N°. 3. $k = \frac{1}{2^{n-2}} \times d = \frac{1}{2} d$, & per æq. 3. N°. 7. x = 2 d - c) $\frac{16}{140} \frac{18}{140}$ 28, 87 149, 149. Et nota quod calculi bonitas confirmetur ex eo, quod summæ harum probabilitatum, hoc est, $\frac{1}{7} + \frac{2}{7} + \frac{4}{7}$ priori exemplo, & $\frac{25}{149} + \frac{32}{149} + \frac{36}{149} + \frac{56}{149}$, nec non $\frac{16}{149} + \frac{1}{149} + \frac{1}{149$ $\frac{18}{149} + \frac{28}{149} + \frac{87}{149}$ in posteriori exemplo, singulæ sinc = 1 seu certitudini integræ.

THEOREMA II.

Positis quæ prius & insuper hac conditione, ut victus semper mulctetur summa p, quæ deposito augendo inserviat; quod depositum sic gradatim auctum illi soli cedat, qui omnium successive collusorum victor extiterit; denotatis etiam ut antea per literas minusculas a, c, d, e, &c. probabilitatibus vincendi ipsorum A (vel B), C, D, E, &c. respective: per easdem vero literas majusculas A, C, D, E, &c. ipsorum A (vel B), C, D, E, &c. expectationibus, hoc est, portionibus depositi quas singuli expectant: Dico, fore semper $C = \frac{A + ap \times 2^n - ncp}{1 + 2^n}$

$$D = \frac{\overline{C + cp \times 2^{n} - ndp}}{\overline{1 + 2^{n}}}, E = \frac{\overline{D + dp \times 2^{n} - nep}}{\overline{1 + 2^{n}}}, \&ci$$

Demonstratio.

Denotetur ut prius per literas minusculas z, y, x, u, t. &c.

probabilitas vincendi ludentis cum adversario, qui jam vel nullum, vel unum, vel duos, &c collusores successive vicit: per easdem vero literas majusculas Z. Y, X, U, T, &c. ejus expectatio, quam scil. habet diversis illis casibus, deposito exi-Stente n+1, n+1+p, n+1+2p, n+1+3p, &c. respe-Ctive. Sic etiam per literas minusculas h, k, l, m, &c. denotetur probabilitas vincendi lusoris victi ab adversario, qui antea vel nullum, vel unum, vel duos, &c. collusores successive vicerat: quemadmodum per literas majusculas H, K, L, M, &c. ejusdem expectatio diversis illis casibus, deposito existente n+1 +p, n+1+2p. n+1+3p, &c. respective. His positis is is dem quibus antea ratiociniis invenientur sequentes duodecim æquationum series in Tab. II. signatæ N°. 1. N°. 2. N°. 3, &c. Inter equationes N°. 1. ex. gr. est $E = \frac{U}{4} + \frac{X + xp}{4} + \frac{T + 2yp}{2}$. Lusor enim E ludet vel cum lusore A, vel lusore B, vel C, vel D. Si ludit cum A vel B, expectatio ejus erit = U, quia ludit cum adversario qui jam tres adversarios vicit, deposito existence n+1+3p. Si ludit cum lusore C, expectatio ejus eric = X + xp, ludit enim cum adversario qui jam duos collusores vicit, adeoque si depositum esset n+1+2p ejus, expectatio effet = X: verum quia ludente E depositum est =n+1+3p, ob tres collusores victos & summa p mulctatos, addenda est expectationi X portio illa mulca unius p. quam lusor E sperare potest: est autem hæc portio (quia probabilitas. ejus vincendi est x = xp, ejus igitur expectatio totalis tunc erit = X + x p. Sie si ludit cum lusore D, expectatio ejus erit $= T + 2 \gamma p$: additur ad T(qux effet ejus expectatio deposito existence n+x+p) portio 21 p, quæ ipsi debetur de duabus mulctis mulcis 2p, quibus depositum n+1+3p majus est quam n+1+p. Simili modo habentur æquationes N° . 2.3 4. & 5. Substituendo autem primam æquationem N° . 2. Tab. I. in æquationibus N° . 4, habentur æquationes N° . 6. Et substituendo primam æquationem N° . 3. Tab. I. in æquationibus N° . 5. habentur æquationes. N° . 7. quibus deinin æquationibus N° . 6. substitutis habentur æquationes N° . 8. Æquationes N° 9. inveniuntur quærendo valores ipsarum Z, T, X, U, &c per æquationes N° . 1. Tab. I. & II. vel N° 2. Tab II. & N° . 7. Tab. I. Et his valoribus substitutis in æquationibus N° . 4. habentur æquationes N° . 10. Quæ comparatæ cum æquationibus N° . 8 (in quibus pro æ substituatur a, per I. æq. Tab. I.) dant æquationes N° . 11. Et hæ æquationes N° . 11. comparatæ cum æquationibus N° . 9. Tab. I. dant æquationes N° . 12. quæ constituunt Theorema, quod demonstrandum erat.

Corollarium.

Hinc quoque facile inveniuntur fingulorum Collusorum fortes feu expectationes, ipforumque adeo lucra vel damna. Sint ex. gr. tres collusores A, B, C: erit $C = \frac{A+ap \times 2^n - ncp}{1+2^n}$ $= (ob n = 2) \frac{4A+4ap-2cp}{5} = (ob a = \frac{5}{14} & c = \frac{2}{7}$ per coroll. Theor. i.) $\frac{4A+\frac{6}{7}p}{5}$. Unde cum omnium trium expectationes simul sumptæ, id est, A+A+C æquare debeant id quod ab initio depositum suit, id est 3, erit $2A+\frac{4A+\frac{6}{7}p}{5} = \frac{14A+\frac{6}{7}p}{5} = 3$, & $14A=15-\frac{6}{7}p$, & $A=\frac{15}{14}-\frac{3}{49}p$ = expectationi lusoris A vel B: prointe C expectatio lusoris tertii $C=\frac{4A+\frac{6}{7}p}{5} = \frac{6}{7}+\frac{6}{49}p$. A quie bus

bus expectationibus si subtrahatur 1, id quod ab initio singuli deposuerunt, remanebit ibi $\frac{1}{14} - \frac{3}{49} p$, hic $\frac{6}{49} p$ quemadmodum D de Moivre invenit. Exempl. 2. Sint collusores 4, A, B, C, D, erit $C = \frac{A + ap \times 2^n - ncp}{1 + 2^n} = (ob n = 3)$ $\frac{8 A + 8 a p - 3 c p}{9} = (\text{ob } a = \frac{8 r}{298} & c = \frac{36}{149}, \text{ per coroll.}$ Theor. 1.) $\frac{8A + \frac{216}{149}p}{1 + 2^{\frac{n}{4}}}$; item $D = \frac{\overline{C + c p \times 2^n - ndp}}{1 + 2^{\frac{n}{4}}} =$ $\frac{8 c + 8 cp - 3 d p}{0} = (ob d = \frac{32}{149} perid. corr.) \frac{8 c + \frac{102}{149} p}{9} =$ $\frac{64}{64} \frac{A + \frac{3456}{149}p}{\text{o}}$: unde habebitur æquatio 2A + C + D = 2A + C $\frac{8A + \frac{215}{149}p}{0} + \frac{64A + \frac{3455}{149}p}{0} = \frac{298A + \frac{5100}{149}p}{81} = 4, \text{ five 149 } A$ $+ \frac{2700}{149} p = 162, & A = \frac{162}{149} - \frac{2700}{22201}p. \text{ Hinc } C = \frac{8 A + \frac{116}{149}p}{9} = \frac{144}{149} + \frac{1176}{22201}p, & D = \frac{64 A + \frac{116}{149}p}{81} = \frac{128}{149}$ 1. Subtracta autem unitate 1, quam singuliab initio ludi deposuerunt, remanebit $\frac{13}{149} = \frac{2700}{22201} p$ pro lusore A vel B, $\frac{1176}{22201}p - \frac{5}{149}$ pro C, & $\frac{4224}{22201}p - \frac{21}{149}$ pro quæ fingula indigitabunt lucrum vel damnum, prout pars affirmata præpollet negatæ, vel contra. Simili ratione habebuntur etiam sortes quas acquirunt in quolibet statu in quem ludum prosequendo pervenire posiunt.

THEOREMA 3.

Positis quæ prius, si adsint spectatores \mathcal{Q} , R, S, T, U, &c. quorum numerus sit n unitate minor quam numerus collusorum, quorumque prior \mathcal{Q} affirmet certamen finitum iri post n+p ludos peractos, R post n+p-1, S post n+p-2, T post n+p-3, U post n+p-4, &c præcise, non antea; sintque q, r, s, t, u, &c. fortes ipsorum \mathcal{Q} , R, S, T, U, &c. Diro fore $q = \frac{1}{2} r + \frac{1}{4} s + \frac{1}{8} t + \frac{1}{16} u + &c$.

Demonstratio.

Vocetur A collusor ille, qui post n+p ludos vincere supponitur: hic intrare débet in ludum post p ludos peractos. & tum ludet contra adversarium, qui jam vel unum vel duos, vel tres, &c. collusores successive vicit. Jam cum, ut primus casus contingat, & ut collusor A omnes suos collusores præter unum, id est, n = 1 collusores successive vincat, æque probabile sit quam ut adversarius ejus vincat n-1 collusores, id est, (quia jam unius collusoris victor fuit) ut certamen finiat post n+p=1 ludos peractos; hujusque eventus probabilitas fit = r: erit probabilitas ut collusor A unum adhuc collusorem vincar, id eft, certamen finiar post n+p ludos = -r. Sic, ut secundus; casus existat, & ut A omnes collusores præter duos vincat, æquè probabile est quam ut certamen finiatur post n+p-2ludos, adeoque ut tunc A vincat adhuc duos collusores, id est, ut certamen finiat post n+p ludos, probabilitas erit = -s. Eodem modo ut, tertio casu existente, A vincat omnes collusores, probabilitas est = $\frac{1}{8}t$; ut quarto = $\frac{1}{16}u$, &c. Quare ut indiffe-Y

(142)

indifferenter certamen finiatur post n+p ludos, probabilitas est $\frac{1}{2}r + \frac{1}{4}s + \frac{1}{8}t + \frac{1}{16}u + &c. = q. \quad &E. D.$

Corollarium 1.

Facile hinc invenitur quænam sit probabilitas ut certamen siniatur intra datum quemvis ludorum numerum. Series enim fractionum incipientium à fractione $\frac{1}{2^{n-1}}$, quarum denominatores crescant in continua proportione dupla, numerator autem cujusque fractionis sit summa numeratorum tot fractionum immediate præcedentium quot sunt unitates in n-1, dabit omnes successive probabilitates, ut certamen finiatur peractis præcise n, n+1, n+2, n+3 &c. ludis: & per consequens si addantur tot termini hujus seriei quot sunt unitates in p+1, summa ipsorum exprimet probabilitatem ut certamen finiatur ad minimum ludis n+p peractis. Ex. gr. Si sint collusores 4, a deoque n=3, habebitur hæc series $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{2}{16}$, $\frac{3}{32}$, $\frac{5}{64}$, $\frac{8}{128}$, $\frac{13}{256}$, $\frac{21}{512}$ &c. E qua si siat alia $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{8}{16}$, $\frac{19}{32}$, $\frac{43}{64}$, $\frac{94}{128}$, $\frac{201}{256}$, $\frac{21}{512}$ &c. E qua si siat alia $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{19}{16}$, $\frac{43}{32}$, $\frac{94}{64}$, $\frac{201}{128}$, $\frac{21}{256}$, $\frac{21}{512}$ &c. E qua si siat alia $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{19}{16}$, $\frac{43}{32}$, $\frac{94}{64}$, $\frac{201}{128}$, $\frac{21}{256}$, $\frac{21}{512}$ &c. E qua si siat alia $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{19}{16}$, $\frac{43}{32}$, $\frac{94}{64}$, $\frac{201}{128}$, $\frac{21}{256}$, $\frac{21}{512}$ &c. cujus termini sint summæ terminorum præcedentis seriei, denotabunt iidem termini qualis sit probabilitas ut certamen siniatur ad minimum 3, 4, 5, 6, &c. ludis.

Corollarium 2.

Potest terminus quicunque prioris seriei (excepto primo termino,) ut & summa omnium terminorum, idest, terminus quicunque posterioris seriei, per formulam generalem exprimi hoc modo. Si n+1 sit numerus collusorum, & p sit numerus terminorum, erit ultimus terminus prioris seriei

$$\frac{1}{2^{n}} \frac{p-n+1}{1 \times 2^{2n}} + \frac{p-2n \times p-2n+3}{1 \times 2 \times 2^{3n}} + \frac{p-3n \times p-3n+1 \times p-3n+5}{1 \times 2 \times 3 \times 2^{4n}} + \frac{p-4n \times p-4n+1 \times p-4n+2 \times p-4n+7}{1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 2^{5n}}, -&c. Et$$
fumma omnium terminorum five ultimus terminus posterioris
$$\frac{p+1}{1 \times 2^{n}} \frac{p-n \times p-n+3}{1 \times 2 \times 2^{2n}} + \frac{p-2n \times p-2n+1 \times p-2n+5}{1 \times 2 \times 3 \times 2^{3n}} + \frac{p-3n \times p-3n+1 \times p-3n+2 \times p-3n+7}{1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 2^{4n}} + &c.$$

Tabula I.

Intrat Exit. N°. I

Sors | Sors | a = z

| Sors | x | y | d =
$$\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}y$$
| Sors | Sors | a = $\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}y$
| Sors | x | y | d = $\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}y$
| Sors | x | y | d = $\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}y$
| Sors | x | y = $\frac{1}{4}x + \frac{1}{8}x + \frac{1}{16}x + \frac{1}{2}x +$

$$m = \frac{\mathbf{r}}{2^{n-4}} \times f + \cdots$$

N°, 4. N°. 6: N°. 8.

$$z - y = \frac{1}{2}h - \frac{1}{2}k = \frac{1}{2} \times c = a - c$$

$$y - x = \frac{1}{2}k - \frac{1}{2}l = \frac{1}{2^{n-1}} \times d = 2c - 2d$$

$$x - u = \frac{1}{2}l - \frac{1}{2}m = \frac{1}{2^{n-2}} \times e = 4d - 4e$$

$$N^{\circ}. 5. \qquad N^{\circ}. 7. \qquad N^{\circ}. 9.$$

$$k - k = \frac{1}{2^{n-1}} \times c \qquad z = a \qquad z =$$

Potest quis priusquam ludus inchoetur in se suscipere, ut summam n+1 de qua collusores contendunt, & mulcas omnes pendat, si sibi initio in manus datum sit $n+1+2^n-1 \times p$.

Demonstrationem duorum præcedentium corollariorum curiosis indagandam relinquo.

I